

**DOLNY
ŚLĄSK**

DOLNOŚLĄSKA
SIEĆ PARTNERSTW LGD

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”
Materiał opracowany przez Stowarzyszenie Dolnośląska Sieć Partnerstw LGD,
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
Materiał współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich
Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.

Certyfikaty, znaki promocyjne i krótkie łańcuchy sprzedaży

Renata Bukowska, Krzysztof Kwatera

Wrocław, 11 września 2017 r.

OZNAKOWANIA

Obecnie podstawą prawną funkcjonowania systemu Chronionych Nazw Pochodzenia jest rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1151/2012 z dnia 21 listopada 2012 r. w sprawie systemów jakości produktów rolnych i środków spożywczych (Dz. U. L 343 z 14.12.2012, str. 1).

Etykieta ekologiczna Chronionej Nazwy na opakowaniu świadczy o wyjątkowości produktu. Otrzymać go mogą produkty, które spełniają określone wymagania:

- nazwa produktu powinna wykorzystywać nazwę regionu, konkretnego miejsca lub też w wyjątkowych przypadkach kraju, gdzie dany wyrób jest produkowany (np. „Wiśnia nadwiślanka”);
- pozyskiwanie produktu, jego przetwarzanie lub przygotowywanie ma miejsce na określonym obszarze geograficznym – wymagane jest, by każdy z etapów całego procesu produkcyjnego (zarówno produkcja surowców, jak i wszystkie etapy produkcji) odbywał się na obszarze, do którego nawiązuje nazwa;
- Jakość i główne cechy produktu zależą od otoczenia geograficznego (np. ukształtowanie terenu), czynników naturalnych (uprawy, rodzaj gleb, klimat) oraz ludzkich (lokalne know-how).
- produkt jest wysokiej jakości, ma ugruntowaną reputację i cieszy się uznaniem.

• Znak ekologiczny - Chroniona Nazwa Pochodzenia ChNP (Protected Designation of Origin) charakteryzuje produkt rolny lub artykuł spożywczy, do opisu którego wykorzystuje się nazwę regionu, konkretnego miejsca lub w wyjątkowych przypadkach kraju.

Symbol ekologiczny ChNP istnieje od 1992 roku i jest wzorowany na systemach oznaczeń, które stosowane są we Francji i Włoszech.

OZNAKOWANIA

•Znak ekologiczny - Chronione Oznaczenie Geograficzne ChOG (Protected Geographical Indications) do konkretnego produktu rolnego lub artykułu spożywczego przypisuje nazwę regionu, miejsca lub w wyjątkowych przypadkach kraju, z którego ten produkt pochodzi. Chronione oznaczenie geograficzne ChOG zostało wprowadzone w 1992 roku i nadaje je Komisja Europejska.

- Produkt z etykietą ekologiczną Chronione oznaczenie geograficzne musi charakteryzować się odpowiednią reputacją, uznaniem i jakością, które zawdzięczają pochodzeniu z konkretnych miejsc i regionów. Otrzymać go mogą produkty, które spełniają określone wymagania:
  - pochodzą z określonego miejsca, regionu lub kraju;
  - określona jakość, renoma lub inna cecha charakterystyczna w głównej mierze wynika z tego pochodzenia geograficznego;
  - którego przynajmniej jeden etap produkcji odbywa się na tym określonym obszarze geograficznym.

Symbol ekologiczny ChOG jest mniej restrykcyjny niż Chroniona Nazwa Pochodzenia. Mogą go otrzymać produkty, których chociaż jeden z etapów powstawania przebiega na obszarze, do którego odnosi się jego nazwa.

Kto może ubiegać się o oznaczenie ekologiczne ChOG? Wytwórcy produktów rolnych przeznaczonych do spożycia przez ludzi (płody ziemi, produkty pochodzące z hodowli, rybołówstwa oraz produkty pierwszego przetworzenia, będące w związku z tymi produktami) lub środków spożywczych (m. in. piwo, chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, inne wyroby piekarnicze, makarony, korek i bawełna).

OZNAKOWANIA

•Znak ekologiczny - Gwarantowana Tradycyjna Specjalność GTS (Traditional Speciality Guaranteed) charakteryzuje wyroby, które produkowane są według ściśle określonej receptury, przy użyciu tradycyjnych surowców. Produkt ze znakiem GTS odróżnia się od innych, podobnych do niego „specyficznym charakterem”.

- By na produkcie pojawiła się symbol ekologiczny Gwarantowana Tradycyjna Specjalność, musi spełniać on wymagania: produkt musi być wytwarzany, przetwarzany według tradycyjnej receptury lub tradycyjnymi metodami od co najmniej 30 lat;
- produkt jest wytwarzany z surowców lub składników, które są tradycyjne;
- produkt może być wytwarzany na terenie całej Polski, pod warunkiem zachowania specyfikacji i receptury produkcji.

O etykietę ekologiczną GTS mogą ubiegać się produkty rolne przeznaczone do spożycia przez ludzi (płody ziemi, produkty pochodzące z hodowli, rybołówstwa oraz produkty pierwszego przetworzenia, będące w związku z tymi produktami) lub środki spożywcze (m. in. piwo, napoje z ekstraktów roślinnych, czekolada, chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, makarony), a także gotowe potrawy. Potrawy nie mogą aplikować o uzyskanie ChNP lub ChOG.

Jak uzyskać oznaczenie ekologiczne GTS? Procedura uzyskania znaku Gwarantowana Tradycyjna Specjalność odbywa się dwuetapowo, a wniosek o przyznanie etykiety GTS może złożyć wyłącznie grupa (producentów lub przetwórców). W pierwszym etapie grupa składa wniosek do Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. W drugim etapie – jeżeli wniosek został uzgodniony i zaakceptowany przez MRiRW – zostaje on przesłany do Komisji Europejskiej (KE). Komisja Europejska powinna w ciągu 6 miesięcy zakończyć procedurę rozpatrywania wniosku o rejestrację i podjąć stosowną decyzję. Produkty ubiegające się o znaki unijne, których wnioski zostały zaakceptowane na poziomie krajowym i przekazane do Komisji Europejskiej, do czasu wydania decyzji przez KE, podlegają ochronie na terenie kraju.

OZNAKOWANIA

Znak ROLNICTWA EKOLOGICZNEGO Unii Europejskiej.

Produkty znakowane muszą pochodzić z certyfikowanych gospodarstw ekologicznych. Użycie tego znaku gwarantuje, że produkt spełnia wymogi oficjalnego nadzoru, pochodzi bezpośrednio od producenta lub został przygotowany w zamkniętym opakowaniu oraz zapewnia, że przynajmniej 95% składników produktu zostało wyprodukowane metodami ekologicznymi.

EKO, BIO, ORGANIC

Słowa bio, eko i organic zarezerwowane są dla produktów **SPOŻYWCZYCH**, do których wyrobu użyto co najmniej 95 proc. składników naturalnych czyli m.in.

niemodyfikowanych genetycznie, bez sztucznych nawozów i chemicznych środków ochrony roślin. Gospodarstwo rolne i zakład przetwarzający muszą poddać się kontroli, aby uzyskać specjalny certyfikat. Jedynie on potwierdza, że dany produkt spełnia unijne normy dotyczące produkcji ekologicznej.

Gwarancją jest wyłącznie odpowiednie oznakowanie. Znaleźć je można na etykiecie produktu lub, gdy brak opakowania - u sprzedawcy, który powinien posiadać aktualny certyfikat z wykazem produktów ekologicznych.

EKO, BIO, ORGANIC

Wynika to z przyjętego 28 czerwca 2007 r. rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007 w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylające rozporządzenie (EWG) nr 2092/91. Na mocy wskazanego rozporządzenia oznaczenia „eko” czy „bio” zostały zarezerwowane wyłącznie dla produktów, których „ekologiczność” została rzeczywiście zbadana i skrupulatnie oceniona przez pryzmat zgodności z europejskimi standardami produkcji ekologicznej. Dopiero wówczas, jeżeli produkcja odpowiada tym wymaganiom, ekologiczne pochodzenie wyborów zostanie potwierdzone za pomocą właściwego certyfikatu, a producent może wprowadzać je do obrotu jako produkty „bio” czy „eko”. **Naruszanie tych zasad to kara 200% uzyskanej korzyści i wycofanie produktów.**

Europejska Sieć Dziedzictwa Kulinarne

- ▶ Zrzeszenie producentów, przetwórców i restauratorów z poszczególnych regionów członkowskich Europy, mające za cel zachowanie i rozwój regionalnych tradycji kulinarnych charakterystycznych dla danych regionów.
- ▶ Województwo dolnośląskie jest certyfikowanym członkiem od 2011 r.

OZNAKOWANIA

Poznaj Dobrą Żywność (znak PDŻ) - znak ekologiczny przyznawany wysokiej jakości produktom żywnościowym, które spełniają kryteria, opracowane przez Kolegium Naukowe ds. jakości produktów żywnościowych. Symbol ekologiczny PDŻ przyznawany jest od 2004 roku w ramach programu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, który ma za zadanie promować artykuły rolno-spożywcze.

Oznaczenie ekologiczne jest przyznawany przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi tylko tym artykułom rolno-spożywczym, które spełnią wymagania Programu Poznaj Dobrą Żywność, zostaną poddane ocenie Głównego Inspektora Jakości Handlowej oraz otrzymają pozytywną rekomendację Kolegium Naukowego ds. jakości produktów żywnościowych programu PDŻ. By produkt mógł otrzymać etykietę ekologiczną jakości Poznaj Dobrą Żywność, musi spełniać wymagania:

- w produktach, w których niezbędna jest obecność soli, jej zawartość nie powinna być wyższa niż 2% (za wyjątkiem wędzonek, kiełbas, wędlin, ryb i owoców morza, niektórych serów);
- produkty mięsne nie mogą zawierać dodatku mięsa odkostnianego mechanicznie (MOM i MDOM);
- w produktach, w których składnikiem jest tłuszcz utwardzony, obecność izomerów trans kwasów tłuszczowych powstałych w procesie technologicznym nie może przekroczyć 4 proc. w gotowym wyrobie.

Lista produktów tradycyjnych

- ▶ Lista prowadzona jest przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. są to
- ▶ Znajdują się na niej produkty rolne i środki spożywcze, których jakość lub wyjątkowe cechy i właściwości wynikają ze stosowania tradycyjnych metod produkcji. Za metody te uważa się metody wykorzystywane, od co najmniej 25 lat.
- ▶ Wnioski o umieszczenie na Liście oceniane są przez komisje wojewódzkie (regionalne).

Lista produktów tradycyjnych wg województw

Np. z woj. dolnośląskiego

- Ser zgorzelecki
- Ser kozi łomnicki
- Twaróg sudecki
- Kamiennogórski ser pleśniowy
- Likier karkonoski
- Sudecki miód wielokwiatowy i gryczany

Marka

- inaczej znak fabryczny, znak firmowy (*ang. brand, trade mark*)
- znak określający producenta: nazwa lub symbol graficzny (znak towarowy)
- umieszczany na wyrobach w celu ochrony przed naśladownictwem lub podrabianiem
- traktowana jako rodzaj świadectwa
- **„marka” jest synonimem opinii**

Marka lokalna (1)

- jest narzędziem promocji produktów stosowanym w różnych miejscach na świecie, w tym w Polsce
- siła marki lokalnej leży w produktach pod nią sprzedawanych oraz w regionie, z którym jest związana
- marka lokalna prócz informacji o jakości produktu, niesie wartości dodane - pozytywne skojarzenia z miejscem lub przedmiotem
- zapewnia przychody ze sprzedaży inwestowane w region pochodzenia, przyczyniając się do jego rozwoju zrównoważonego

Marka lokalna (2)

- stanowi swoistą rekomendację dla produktów
- buduje przyjazne relacje klientów z regionem i producentami
- mieszkańcy danego regionu ustalają zasady, według których produkt lokalny może być zaliczony do asortymentu marki lokalnej
- jest narzędziem kreowania i zwiększania produkcji jakościowych produktów lokalnych w regionie ich pochodzenia

Przykłady marek lokalnych na świecie

Przykłady marek lokalnych na świecie

République et canton du Jura

JURA 18 **CH**
RÉPUBLIQUE ET CANTON DU JURA

Kanton Bern
Canton de Berne

 FRIBOURG REGION
SUISSE - SCHWEIZ - SWITZERLAND

REGION
MURTENSEE
Die Farben des Herzens

 Estavayer-le-Lac

fribourg
fribourgeois

SCHWARZSEE
DIE MAGIE DER BERGE

ROMONT
PASSION DU VITRAIL

Toute la Gruyère en ville

Bulle

CHARMEY
SUR LA MONTAGNE LÀ-HAUT

LES PACCOTS

Les Paccots
avec
une
âme

GRUYÈRES
VIVEZ LA LÉGENDE

LA GRUYÈRE
AUTHENTIQUE - DÉPÊCHÉ TOUJOURS

moléson
GRUYÈRES

Fuksja - Regionalny znak promocyjny (Regional Branding Initiative)

- ▶ Wynik programu Leader+ (West Cork LEADER Co-operative Society Ltd)
- ▶ Fuchsia Brands Ltd (1998 r.)
- ▶ Regulaminy akredytacji
- ▶ Firmy turystyczne - 84
- ▶ Firmy żywnościowe - 39
- ▶ Afiliowane sklepy

Małopolskie - inicjatywa publiczna (1)

Logotypu Małopolski Smak mogą używać:

- 1) produkty regionalne,
- 2) produkty tradycyjne,
- 3) laureaci Małopolskiego Festiwalu Smaku – produkty nagrodzone podczas Małopolskiego Festiwalu Smaku posiadające stosowny dyplom

Małopolskie - inicjatywa publiczna (2)

Pieczętki Małopolskiego Smaku mogą używać:

- 1) produkty regionalne,
- 2) produkty tradycyjne,
- 3) laureaci Małopolskiego Festiwalu Smaku – produkty nagrodzone podczas Małopolskiego Festiwalu Smaku posiadające stosowny dyplom,
- 4) produkty zgłoszone na Małopolski Festiwal Smaku – nie nagrodzone

MALOPOLSKI
SMAK

Malopolska

Małopolskie - inicjatywa społeczna

Fundacja Partnerstwo
dla Środowiska

Dolina Baryczy Poleca

System „Dolina Baryczy Poleca” został stworzony w celu promocji szczególnie cennych dla naszego regionu produktów i usług wysokiej jakości. Wyjątkowość produktów polega na wykorzystywaniu naturalnych, lokalnych surowców oraz kontynuowaniu miejscowych tradycji i dawnych receptur. Wyjątkowości usługom nadaje możliwość obcowania z otaczającą przyrodą, kulturą i historią, zaangażowanie usługodawców w ochronę środowiska a przede wszystkim szczególna życzliwość wobec turystów. Zapraszamy do wizyty w Dolinie Baryczy w poszukiwaniu oznakowanych symbolem „Dolina Baryczy Poleca” produktów i usług a gwarantujemy satysfakcję z dotarcia do najatrakcyjniejszej oferty naszego regionu, powstającej blisko przyrody.

Fundacja Doliny Baryczy, LGD „Partnerstwo dla Doliny Baryczy”

pl. ks. E. Waresiaka 7

56-300 Milicz tel./fax: 71 383 04 32, partnerstwo@nasza.barycz.pl

IGO

Instytut Globalnej
Odpowiedzialności

Rolnictwo Wspierane przez Społeczność

partnerstwo między rolnikami a konsumentami

Warszawa, 2014

**praktyczny
przewodnik**

Fot.: Sonia Priwiezienczew

Fot.: Piotr Trzaskowski

Fot.: Michalina Bończa-Tomaszewska

Fot.: Robert Mikołajski

Fot.: Michalina Bończa-Tomaszewska

RWS w trzech krokach

Grupa gospodarstw domowych i gospodarstwo rolne postanawiają współpracować ze sobą w trakcie całego sezonu. Konsumenci zobowiązują się do regularnego odbioru płodów rolnych (warzywa, owoce, ale może być też nabiał czy mięso) z zaprzyjaźnionego gospodarstwa.

Na początku sezonu uczestnicy płacą określoną sumę pieniędzy z góry – może to być całość albo pierwsza rata. Cena za całość ustalana jest przez rolników w porozumieniu z konsumentami na podstawie szacowanych kosztów (koszt nasion, sadzonek, uprawy, płace pracowników, transport do miejsca dostawy).

W trakcie sezonu rolnicy przywożą raz w tygodniu paczkę różnorodnych sezonowych warzyw (albo innych ustalonych produktów), które mają zaopatrzyć gospodarstwo domowe na tydzień. Każde gospodarstwo domowe w umówionym miejscu i czasie odbiera swoją paczkę, której zawartość zależy od tego na co aktualnie jest sezon.

Local Food Systems in Europe

Case studies from five countries
and what they imply for policy and practice

Przeгляд

nr 12
PL

lato 2012

Obszarów Wiejskich UE

Magazyn Europejskiej Sieci na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

Lokalna żywność
i krótkie łańcuchy dostaw

European Network for
Rural Development

ENRD Seminar

Forging the Link - Connecting the RDPs to the Food & Drink Supply Chain

26 May 2016, Brussels

11.00 – 12.30 **Morning workshops**

Objectives: Focus on sharing experiences from practitioners who have achieved results at key points in the supply chains

WS2 – Enabling Access to Markets (*considering new opportunities, support structures enabling technologies and the urban-rural dimension*):

- Food Policy in Rotterdam and South Holland, *Amelia Oei, Food Cluster Rotterdam*
- Using social enterprise to support farmers to access urban markets, *Krzysztof Kwatera, Dolina Raby LAG, Poland*

Nie ma jednoznacznej i prostej definicji „lokalnej żywności” ani „krótkiego łańcucha dostaw”, która miałaby zastosowanie do bardzo szerokiego i różnorodnego zakresu systemów produkcji, przetwarzania, wprowadzania do obrotu i dystrybucji lokalnej żywności we wszystkich państwach członkowskich UE-27. Ważne jest natomiast zapewnienie elastycznej interpretacji tych pojęć, uzależnionej od terytorium i kontekstu ich stosowania.

Łańcuchy sprzedaży

Długi:

Producent - Hurtownik(cy) -
Sprzedawca(y) - Konsument

Krótkie:

Producent - Sprzedawca (lokalny)
- Konsument

Producent - Konsument

Przykłady krótkich łańcuchów

- ▶ Sprzedaż bezpośrednia - u Producenta lub na placu targowym
- ▶ Sprzedaż przez Internet
- ▶ Kooperatywy spożywcze
- ▶ „Paczka od rolnika”
- ▶ Kluby Zakupowe
- ▶ Lokalne sklepiki i półki produktu lokalnego
- ▶ „Rolnictwo Wspierane przez Społeczność”

„Paczka od rolnika”

JAK WYGLĄDA PROCES ZAMÓWIENIA

- ▶ Kooperatywa spożywcza polega na zbiorowym zamawianiu żywności, by było taniej. My skupiamy się w szczególności na **zdrowej, organicznej i ekologicznej żywności**, bo uprawianej bez nawozów sztucznych i chemicznych środków ochrony roślin.
- ▶ Współpracujemy głównie z dostawcami z **sobotniego bazaru ekologicznego z ulicy Białoskórniczej 26** we Wrocławiu, który czynny jest w soboty w godzinach od 10 do 13.
- ▶ Warty uwagi jest także niedzielny Bazar Smakosza, w Browarze Mieszczańskim przy ulicy Hubskiej 44 we Wrocławiu, czynny od godziny 10 do 16.
- ▶ Kooperatywa działa też czasem jak **zakupy grupowe**.

III Zjazd Kooperatyw Spożywczych 7-8.06.2014 w Krakowie

Gablotka z lokalnymi produktami żywnościowymi
na Zamku Kliczków

Slow Food

- ▶ Organizacja i jednocześnie ruch społeczny skupiający osoby zainteresowane ochroną tradycyjnej kuchni różnych regionów świata i związanych z tym upraw rolnych i nasion, zwierząt hodowlanych i metod prowadzenia gospodarstw, charakterystycznych dla tych regionów.
- ▶ Ponad 100 tys. członków z ponad 15 krajów (150 z Polski; Slow Food Polska od 2002 r.)
- ▶ Wybrane restauracje, po przejściu procedury weryfikacyjnej, zostają oznaczone znakiem Ślimaka i są promowane przez Slow Food Polska.

Karta Tatrzańska

- ▶ Karta Tatrzańska to program rabatowy uprawniający turystów do licznych zniżek u Partnerów Karty w regionie Podhala, min. w termach, restauracjach i innych atrakcjach turystycznych
- ▶ Rabaty wynoszą do 30%
- ▶ Kartę Tatrzańską otrzymują **BEZPŁATNIE** wszyscy Goście obiektów noclegowych uczestniczących w programie rabatowym

**DOLNY
ŚLĄSK**

DOLNOŚLĄSKA
SIEĆ PARTNERSTW LGD

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Materiał opracowany przez Stowarzyszenie Dolnośląska Sieć Partnerstw LGD,
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020
– Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
Materiał współfinansowany ze środków Unii Europejskiej
w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich
Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.

Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich zaprasza do rejestracji,
szczegóły na portalu internetowym <http://ksow.pl>.

DOLNOŚLĄSKA

SIEĆ PARTNERSTW LGD

**Sekretariat Dolnośląskiej Sieci Partnerstw
LGD**

**58-540 Karpacz, ul. Konstytucji 3 Maja 25
tel. (075) 644 21 65**

e-mail: biuro.dsplgd@gmail.com